

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 1. juuni 2022. a määruse nr 46 „Ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialase rahvusvahelise koostöö toetamine“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 1. juuni 2022. a määruse nr 46 „Ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialase rahvusvahelise koostöö toetamine“ (edaspidi *määrus*) muudatusega võimaldatakse paindlikumalt rahastada ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialaseid rahvusvahelisi koostööprojekte. Tulenevalt 1. oktoobril 2025 jõustunud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse¹ § 9 lõike 5 punktist 5 on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ülesanne koordineerida riiklikul tasandil ettevõtjate osalemist rahvusvahelises teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialases koostöös ning korraldada selle rahastamist.

Senine määrus käsitles vaid kahes koostöövõrgustikus positiivse otsuse saanud Eesti ettevõtete projekte ning Euroopa Innovatsiooninõukogu ettevõtluskiirendist kvaliteedimärgise saanud projektide kaasrahastamist. Määruse muudatusega võimaldatakse edaspidi kaasrahastada ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialaseid rahvusvahelisi koostööprojekte erinevates koostöövõrgustikes ja rahvusvahelistes taotlusvoorudes (edaspidi *ühiskonkurss*). Paindlikkus aitab vähendada bürokraatiat, kuna uute ühiskonkursside lisandumisel või nende nimetuste muutumisel ei ole vaja kõnesolevat määrust muuta.

Ühiskonkursil positiivse otsuse saanud projektides toetatakse rakendusuuringute ja/või tootearenduse tegemist ning nendega seotud intellektuaalomandi esmakaitset. Igale taotlusvoorule kehtestatakse maksimaalne toetussumma ühe projekti kohta, toetuse maksimaalsed määrad, taotlusvoorude kogueelarve ja muud tingimused, mis on kooskõlas kõnesoleva määrusega. Olulise muudatusena peavad kõik toetuse taotlejad läbima Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse eelnõustamise, mis aitab tõsta taotluste kvaliteeti ja edukust rahvusvahelistes taotlusvoorudes. Samuti võimaldatakse toetuse saajal edaspidi taotleda ettemakset.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi innovatsiooni ja tehnoloogia osakonna arendusvaldkonna juht Mikk Vahtrus (tel 625 6389, e-post mikk.vahtrus@mkm.ee) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse rahvusvahelise rahastuse (IPCEI) ekspert Alice Liblik (e-post alice.liblik@eis.ee). Eelnõu ja seletuskirja keeletoi metas Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Moonika Kuusk (moonika.kuusk@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 26 punktist.

---

¹ [RT I, 12.07.2025, 1](#)

Punktiga 1 sõnastatakse § 1 lõige 1 ümber nii, et lisaks juba varasemalt reguleeritud koostööprojektidele (EUREKA koostöövõrgustikus või Peamiste Digitehnoloogiaste Ühissetevõttes algatatutele) võimaldatakse toetada ka teisi koostööprojekte, mis on saanud rahastuse rahvusvahelises taotlusvoorus. Rahvusvahelise taotlusvooru peab olema Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *EIS*) kinnitanud ja kodulehel välja kuulutanud ning varem kooskõlastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (edaspidi ka *MKM*).

Punktiga 2 ja 3 võimaldatakse määruse alusel anda riigiabi vähese tähtsusega abina. Vähese tähtsusega abi andmisel lähtutakse Euroopa Komisjoni määrusest (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023), ning abi andmisele kohaldatakse nimetatud määruse ja konkurentsiseaduse §-s 30 sätestatud. Vähese tähtsusega abi andmisel tuleb järgida kehtestatud piirmäärasid ja kumuleerimisreegleid ning arvestada juhtumeid, mille korral vähese tähtsusega abi ei anta.

Punktiga 4 ja 5 täpsustatakse määruses kasutatavaid termineid. **Punktiga 4** täpsustatakse konsortsiumilepingu terminit. **Punktiga 5** lisatakse terminitesse rahvusvahelise koostööprojekti ja konsortsiumi definitsioonid. Kõnesoleva määruse tähenduses koosneb konsortsium vähemalt kahe erineva riigi osapooldest (st on rahvusvaheline), kellest vähemalt üks on Eesti äriregistrisse kantud äriühing (tulenevalt §-st 10). Samuti määruse kohaselt peab rahvusvaheline koostööprojekt vastama järgmistele tingimustele: 1) sisaldama rakendusuuringute ja/või tootearenduse tegemist; 2) osalema ühiskonkursil ja saama sealt positiivse otsuse; 3) ühiskonkursi peab olema kinnitanud EIS ja selle eelnevalt MKM-iga kooskõlastanud; 4) on moodustatud rahvusvaheline konsortsium projekti elluviimiseks; 5) üks konsortsiumi liikmetest peab olema Eesti äriregistrisse kantud äriühing.

Punktiga 6 eemaldatakse viide EUREKA koostöövõrgustikule, kuna määrusega toetatakse laiemalt erinevate koostöövõrgustike ühiskonkurssidel positiivse otsuse saanud projekte. Lisaks täpsustatakse, et ühiskonkursi raames toetatakse nii rakendusuuringu kui ka tootearenduse tegevusi. Juhul kui ühiskonkursil ei eristata rakendusuuringuid ja tootearendust, määratleb EIS projekti tegevuste jaotuse rakendusuuringuks ja tootearenduseks toetuse taotlusele eelneva eelnõustamise käigus.

Punktiga 7 täiendatakse määruse tegevusi intellektuaalomandi esmakaitse taotlemisega. Sellised tegevused on abikõlblikud ainult juhul, kui need on otseselt seotud rakendusuuringu ja/või tootearenduse elluviimisega.

Intellektuaalomandi kaitse taotlemise lisamine on äärmiselt oluline, kuna Eestis taotletakse intellektuaalomandi kaitset miljoni elaniku kohta ligikaudu 6–10 korda vähem kui Skandinaavia riikides. Kui Eesti ettevõtted soovivad muutuda teadus- ja tehnoloogiamahukaks ning konkureerida välisturgudel, tuleb soodustada intellektuaalomandi kaitset teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialastes projektides.

Punktiga 8 jäetakse paragrahvi 7 lõikest 2 välja tekstiosa „või 3“ kuna varem kehtinud § 6 lõike 3 sisu muudetakse. Samal põhjusel muudetakse **punktiga 10** paragrahvi 7 lõike 3 sõnastust.

Lisaks jäetakse **punktiga 8** paragrahvi 7 lõike 2 punktist 2 välja tekstiosa „ühikuhindade alusel vastavalt lõikele 5“. Muudatus tuleneb **punkti 11** kohaselt paragrahvi 7 lõike 5 kehtetuks tunnistamisest. Muudatusega kehtestatakse projektide jaoks ühtne põhimõte: lähetuse

transpordi- ja majutuskulusid hüvitatakse kuludokumentide alusel. Projektide raames on lähetuskulud üldjuhul minimaalsed ning senini kehtinud ühikuhinnad ei kata enam toetuse saajatele tekkinud tegelikke kulusid. See lähenemine laieneb ka juba rahastuse saanud projektidele alates lähetustest, mis toimuvad pärast määruse muudatuste jõustumise kuupäeva.

Punktiga 9 sätestatakse intellektuaalomandi esmakaitse taotlemisega seotud abikõlblikud kulud, milleks on patendi ja muu immateriaalse vara (v.a kaubamärgi) omandamise, valideerimise ja kaitsmise kulu.

Punktiga 12 suurendatakse ühe projekti kohta taotletava toetuse maksimaalset suurust seniselt 300 000 eurolt 500 000 euroni. Piirmäär kehtib ühe projekti kohta ning juhul, kui projekti on kaasatud rohkem kui üks Eestist pärit partner, rakendub piirmäär 500 000 eurot projektiüleselt, st kõikide Eestist kaasatud ettevõtete peale kokku.

Punktiga 13 täpsustatakse, et § 8 lõikes 2 kehtestatud piirmäärad rakenduvad siis, kui projekti raames on toetust taotletud tootearenduse tegevustele.

Punktiga 14 kehtestatakse §-s 8 täiendavad lõiked 2¹ ja 2², mis seavad maksimaalse toetuse osakaalu rakendusuuringute tegevuste elluviimisel ja intellektuaalomandi esmakaitse taotlemisel.

Punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks senised § 8 lõiked 3 ja 3¹, kuna enam ei eristata toetatavate tegevuste all Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõttes algatuse ühiskonkursse. Samal põhjusel tunnistatakse **punktiga 18** kehtetuks § 10 lõike 1 punkt 2.

Punktiga 16 jäetakse § 9 lõikest 2 välja viimane lause, kuna see võib tulevikus piirata projektide abikõlblikkuse perioodi. Vastav tähtaeg tulenes „Euroopa horisondi“ partnerlustest, kuid kuna abikõlblikkuse perioodi pikendamine peab olema kooskõlastatud ühiskonkursi korraldajaga, on see lause üleliigne.

Punktiga 17 sätestatakse § 10 lõike 1 punktis 1, et taotluse võivad esitada kõik Eesti äriregistrisse kantud äriühingud, kes on saanud ühiskonkursilt positiivse otsuse, sõltumata nende suurusest. Antud muudatus võimaldab toetada mh ülikoolide ja teiste teadus- ja arendusasutuste osalemist ühiskonkurssidel, kui nad tegutsevad projektis majandustegevuse elluviimise eesmärgil, st neile antakse projekti elluviimiseks riigiabi.

Punktiga 19 lisatakse eelnõusse täiendav paragrahv 11¹, millega sätestatakse toetuse taotlejatele kohustus läbida enne taotluse esitamist EIS-is eelnõustamine. Eelnõustamine on vajalik, kuna see annab potentsiaalsetele taotlejatele selgema ülevaate projekti elluviimise tingimustest. Samuti võimaldab eelnõustamine hinnata ja anda tagasisidet, millised projekti tegevused kvalifitseeruvad rakendusuuringuks ja millised tootearenduseks, et taotlejal oleks teadmine näiteks projekti elluviimiseks vajaliku omafinantseeringu suuruse kohta. Kvaliteetne eelnõustamine suurendab projektide edukust ühiskonkurssidel.

Punktiga 20 täiendatakse § 12 lõike 1 sõnastust ning piiratakse toetuse saamise võimalust. Lisatav säte täpsustab, et üks ettevõtja saab toetust üks kord kolme aasta jooksul, sõltumata ühiskonkursist. Riigi piiratud vahendite tingimustes võimaldab see säte toetada laiemat ettevõtete ringi. Arvestades, et näiteks EUREKA vooru projekti kestus on tavaliselt 36 kuud, tähendab säte sisuliselt, et üks ettevõtja saab korraga ellu viia vaid üht projekti.

Punktiga 21 täiendatakse § 12 lõike 2 sõnastust. Tulenevalt ühiskonkursi tingimustest võib tekkida vajadus erinevates taotlusvoorudes rakendada erinevaid maksimaalseid toetussummasid, toetuse määrasid või piirata toetatavaid tegevusi. Vastavad tingimused peab EIS iga vooru puhul avaldama oma kodulehel ning eelnevalt MKM-iga kooskõlastama.

Punktiga 22 parandatakse kirjaviga § 13 lõikes 4.

Punktiga 23 jäetakse paragrahvi 15 lõike 4 punktist 2 välja tekstiosa „, välja arvatud juhul, kui kulusid hüvitatakse ühikuhindade alusel“, kuna kulude hüvitamisel ühikuhindade alusel ei ole vaja esitada kulude tekkimist ja tasumist tõendavaid dokumente.

Punktiga 24 muudetakse § 15 lõike 5 sõnastust selliselt, et ettemakse võimalust laiendatakse kõigile kõnesoleva määrase alusel toetust saanud projektidele. Ettemakset on võimalik taotleda kuni 30% ulatuses kogu toetuse summast ning see makstakse välja kümne tööpäeva jooksul pärast vastava taotluse esitamist. Toetuse saaja peab aasta jooksul tõendama, et ettemakset on kasutatud abikõlblike kulude katmiseks. Järgmise ettemakse saamiseks peab eelmisest ettemaksest olema kasutatud vähemalt 70%. Eelnevast tulenevalt eemaldatakse **punktiga 25** § 15 lõikest 6 sõna „Kvaliteedimärgise“.

Punktiga 26 lisatakse rakendussäte paragrahvi 19, mille kohaselt käesoleva määrase muudatused, mis on seotud § 7 lõike 2 punktiga 2 ja sama paragrahvi lõikega 5, rakendatakse tagasiulatuvalt määrase alusel varem rahastatud projektide lähetustele, mis toimuvad pärast muudatuse jõustumist. Seega on juba rahastatud projektides võimalik hüvitada lähetuse transpordi- ja majutuskulusid kuludokumentide alusel, juhul kui kulud on tekkinud pärast määrase muudatuste jõustumist. Muudatus jõustub juba rahastatud projektidele kuna on toetuse saajaid sooviv st võimaldab katta lähetusega seotud kulusid terviklikult.

3. Määrase muudatuste vastavus EL-i õigusele

Määrase eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni järgmiste määrustega:

- 1) komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78)²;
- 2) komisjoni määrus (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023)³.

4. Määrase muudatuste mõjud

Määrase muudatused võimaldavad EIS-il laiemalt toetada Eesti ettevõtete osalemist erinevates rahvusvahelise teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonialastes koostöövõrgustikes ja taotlusvoorudes. See omakorda aitab kaasa ettevõtete teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvule, uute partnerluste loomisele ning eksporditurgudele sisenemisele partnerite kaudu.

Taotlejate jaoks laieneb toetatavate tegevuste ring ning tekib võimalus taotleda ettemakset, mis kiirendab projektide elluviimist. Riigi vaatest väheneb sisemine bürokraatia, kuna uute ühiskonkursside lisandumisel ei ole vaja käesolevat määrust muuta.

---

² [Komisjoni määrus \(EL\) nr 651/2014](#)

³ [Komisjoni määrus \(EL\) nr 2023/2831](#)

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse muudatuste rakendamine ei too riigieelarvele lisakulu. Ettevõtjate teadus- ja arendustegevust ning innovatsioonialast rahvusvahelist koostööd rahastatakse teadus- ja arendustegevuse rahastusest (TA 1% SKP-st).

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse muudatuste kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele.